

# ΑΚΥΡΩΣΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ (ΕΠΟ)

Γ. Μανούρης

Δρ. μηχανικός, Δρ.νομικής, οικονομολόγος  
Δ/ντής Δ/νσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού ΥΠΕΚΑ

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ

- ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΚΥΡΩΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ
- ΑΚΥΡΩΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ – ΕΛΕΓΧΟΣ ΟΥΣΙΑΣ
- ΑΚΥΡΩΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ – ΛΟΓΟΙ ΑΚΥΡΩΣΕΩΣ
- ΑΝΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ
- ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΟΥΣΙΩΔΟΥΣ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ
- ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΚΑΤ' ΟΥΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ ΝΟΜΟΥ
- ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ
- ΕΠΙΜΕΤΡΟ

# ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΚΥΡΩΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

- Αναπτυξιακές
- Εν γένει οικονομικές ευρύτερες και στενότερες
- Κοινωνικές
- Διοικητικές
- Ανατροπή προγραμματισμού και εκτέλεσης συναφών έργων, δραστηριοτήτων, σχεδίων και προγραμμάτων
- Αναξιοπιστία της χώρας στο εσωτερικό και το εξωτερικό

Κ.Λ.Π

# ΑΚΥΡΩΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ – ΕΛΕΓΧΟΣ ΟΥΣΙΑΣ

- Ακυρωτικός έλεγχος: Έλεγχος της νομιμότητας της πράξης (π.χ. διορισμός, προαγωγή, άδεια λειτουργίας, οικοδομική άδεια, πράξεις σχετικές με το περιβάλλον, την πολεοδομία, τη χωροταξία, κ.λ.π)
- Έλεγχος ουσίας: Έλεγχος και της νομιμότητας και της ουσίας (π.χ. διοικητικά πρόστιμα, πειθαρχικές ποινές, πράξεις επιβολής φόρων, καταλογιστικές πράξεις, κ.λ.π)
- Το εάν μία υπόθεση είναι ακυρωτική ή ουσίας το προσδιορίζουν το Σύνταγμα και οι νόμοι
- Οι πράξεις ΕΠΟ γεννούν ΑΚΥΡΩΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ
- Άμεσο αποτέλεσμα της φύσης των ανωτέρω πράξεων, είναι να επιδέχονται έλεγχο νομιμότητας και μόνο από το ΣτΕ

# ΑΚΥΡΩΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ – ΛΟΓΟΙ ΑΚΥΡΩΣΕΩΣ

- ΑΝΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ
- ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΟΥΣΙΩΔΟΥΣ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ
- ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΚΑΤ' ΟΥΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ ΝΟΜΟΥ
- ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ (ο λόγος αυτός δεν αφορά κατά κανόνα τις εξεταζόμενες περιπτώσεις)

# ΑΝΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

- ΓΕΝΙΚΑ: έκδοση διοικητικής πράξης από άλλο όργανο και όχι από αυτό που προβλέπεται στο νόμο
- ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΜΟΡΦΕΣ
  1. Υπογραφή από άλλο όργανο, και όχι από αυτό που προβλέπεται στο νόμο
  2. Υπογραφή όχι από όλα τα προβλεπόμενα όργανα
  3. Υπογραφή από όργανο στο οποίο δεν έχει δοθεί εξουσιοδότηση συνυπογραφής (π.χ υπογραφή από το Γενικό Δ/ντή, ενώ την εξουσιοδότηση υπογραφής έχει ο Γενικός Γραμματέας, αλλά και το αντίστροφο)
  4. Υπογραφή από όργανο στο οποίο δεν έχουν μεταβιβαστεί αρμοδιότητες (π.χ υπογραφή από τον Υφυπουργό, ενώ δεν έχει προϋπάρξει κοινή απόφαση Πρωθυπουργού και αρμοδίου Υπουργού για την μεταβίβαση της σχετικής αρμοδιότητας)

# ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΟΥΣΙΩΔΟΥΣ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

- ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΜΟΡΦΕΣ:
  1. Παράλειψη αποστολής, για γνωμοδότηση σε διάφορους φορείς (μερικές φορές δημιουργείται σύγχυση για το εάν κάποιος φορέας πρέπει να γνωμοδοτήσει ή όχι)
  2. Έκδοση πράξης ΕΠΟ, πριν την παρέλευση της προθεσμίας που θέτει ο νόμος για την υποβολή της γνωμοδότησης
  3. Προβλήματα, συγκρότησης, σύνθεσης και λειτουργίας των συλλογικών γνωμοδοτούντων οργάνων
  4. Μη αναγραφή της αιτιολογίας στο σώμα της πράξης όταν αυτό προβλέπεται στο νόμο
  5. Μη τήρηση των κανόνων δημοσιότητας, κυρίως σε περιπτώσεις γνωμοδότησης του κοινού

# ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΚΑΤ' ΟΥΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ ΝΟΜΟΥ

- ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΜΟΡΦΕΣ:
- Αντισυνταγματικότητα διάταξης/ων νόμου/ων
- Υπέρβαση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας (διαπιστώνεται συνήθως με τα δεδομένα της κοινής πείρας και τους κανόνες της λογικής)  
*Υπάρχει κίνδυνος «διολίσθησης» από έλεγχο «νομιμότητας» σε έλεγχο «ουσίας», παρόλο που η διαφορά είναι ακυρωτική. Η άποψη αυτή ενισχύεται ακόμη περισσότερο εάν ληφθεί υπόψη ότι από τη νομολογία θεωρείται α) ότι το άρθρο 24 του Συντάγματος έχει άμεση ισχύ, γεγονός που σημαίνει μεταξύ των άλλων, ότι τόσο ο δικαστής, όσο και η διοίκηση πρέπει να λαμβάνουν μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος, έστω και αν ελλείπει πλήρως το επι μέρους νομοθετικό και λοιπό (Π.Δ, ΚΥΑ, ΥΑ, κ.λ.π) κανονιστικό πλαίσιο και β) ισχύει το περιβαλλοντικό κεκτημένο, δηλ. σε καμμία περίπτωση δεν πρέπει να επιδεινωθούν οι περιβαλλοντικές συνθήκες*
- Έλλειψη ή πλημμελής αιτιολογία ( διαπιστώνεται συνήθως από τα στοιχεία του φακέλου)
- Χαρακτηριστικές μορφές προβλημάτων αιτιολογίας
  1. Απουσία εναλλακτικών λύσεων
  2. Μη ικανοποιητική αιτιολόγηση επιλεγείσας λύσης
  3. Αδυναμία διαπίστωσης, ότι ελήφθησαν υπόψη εκφρασθείσες αρνητικές γνωμοδοτήσεις

# ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

## 1. ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος προκύπτει ευθέως από το άρθρο 24 του Συντάγματος, το οποίο έχει άμεση ισχύ
- Τα ευαίσθητα οικοσυστήματα (ακτές, μικρά νησιά, υδατορέματα κ.λ.π), έχουν περιορισμένη «αντοχή» και η προστασία τους απορρέει απευθείας από το άρθρο 24 του Συντάγματος
- Ουδόλως επιτρέπεται επιδείνωση των περιβαλλοντικών συνθηκών (περιβαλλοντικό κεκτημένο)
- Η προστασία του περιβάλλοντος, αποτελεί τον σπουδαιότερο παράγοντα από αυτούς που συνθέτουν το δημόσιο συμφέρον
- Η μόνη ανεκτή από τη Σύνταγμα οικονομική ανάπτυξη, είναι η βιώσιμη
- Υπό το φως της διακηρύξεως του Rio (1992) για το περιβάλλον και την ανάπτυξη και ιδίως των οδηγιών της Agenda 21, προκύπτει ότι κάθε χρήση των υδάτων υπόκειται στις αρχές και περιορισμούς που συνθέτουν τη βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων οι οποίοι, υφ' οιανδήποτε μορφή, αποτελούν ζωτικό στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος
- Όπως προκύπτει από το άρθρο 24 του Συντάγματος, ο συντακτικός νομοθέτης ανήγαγε το φυσικό περιβάλλον σε αντικείμενο εννόμου προστασίας. Κατά συνέπεια η διάταξη αυτή, καθιστά υποχρεωτική την πλήρη και αποτελεσματική προστασία αυτού, με λήψη αναγκαίων μέτρων, τόσο από τον κοινό νομοθέτη, όσο και από τη Διοίκηση, προληπτικών και κατασταλτικών

## 2. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕ ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΠΕ

- Η εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, πρέπει να ξεκινά από το κατάλληλο, κατά περίπτωση, επίπεδο σχεδιασμού
- Η ίδια εκτίμηση πρέπει να λαμβάνει χώρα πριν από κάθε προπαρασκευαστική πράξη της διοίκησης, όπως είναι η πράξη της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης
- Μεταξύ των χαρακτηριστικών της εκτίμησης, είναι ότι αυτή πρέπει να είναι σφαιρική, πλήρης, ολοκληρωμένη και να εξετάζει τις εναλλακτικές λύσεις και της «μηδενικής» συμπεριλαμβανομένης
- Μεταξύ των εναλλακτικών, θα πρέπει να επιλέγεται αυτή που προξενεί τις ηπιότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον και είναι τεχνικά πρόσφορη
- Τα έργα και οι δραστηριότητες πρέπει, εκτός των άλλων, να εντάσσονται στη λογική της ήπιας διαχείρισης, να είναι βιώσιμα, να υπηρετούν κατά κανόνα το δημόσιο και όχι το ιδιωτικό συμφέρον, να μην προκαλούν εκτεταμένες και σοβαρές αλλοιώσεις της μορφολογίας ιδιαίτερα των ευαίσθητων οικοσυστημάτων, να μην προσβάλουν την αισθητική του τοπίου, να μην δημιουργούν σοβαρή ρύπανση ή μόλυνση και να εντάσσονται στα πλαίσια του γενικότερου σχεδιασμού και προγραμματισμού

- Προστασία περιβάλλοντος. Ρέμματα. Το κράτος υποχρεούται να διατηρεί τα ρέμματα στη φυσική τους κατάσταση προς διασφάλιση της λειτουργίας τους ως οικοσυστημάτων, επιτρεπόμενης μόνον της εκτελέσεως των απολύτως αναγκαίων τεχνικών έργων για τη διευθέτηση της κοίτης και των πρανών αυτών. Αποκλείεται κάθε αλλοίωση της φυσικής τους κατάστασης με επίχωση ή κάλυψη της κοίτης τους ή τεχνική επέμβαση στα σημεία διακλάδωσης.  
Εκτροπή ρεύματος μέσω νέας, τεχνητής, κοίτης και οχετού, με παράλληλη επίχωση της φυσικής κοίτης και του σημείου διακλάδωσης. Οι επεμβάσεις αυτές αντίκεινται στο άρθρο 24 του Συντάγματος. Κοινόχρηστος ο οριοθετημένος χώρος, ανεξαρτήτως υπάρχοντος ιδιοκτησιακού καθεστώτος.
- Συνταγματική αναγνώριση ότι ο χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός ανήκει στην αρμοδιότητα του κράτους
- ...δεδομένης της προδήλου και κρίσιμου αλληλεξαρτήσεως των υδάτων με τα ποικίλα υδάτινα οικοσυστήματα (λιμναία ποτάμια κ.λ.π) και τους υγρότοπους, οι κυριότεροι εκ των οποίων προστατεύονται και με τη συνθήκη RAMSAR, η ως άνω περιγραφείσα βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων πρέπει να περιλαμβάνει την εκτίμηση και αξιολόγηση της εκάστοτε αποφασιζόμενης διαχειρίσεως, είτε σε γενικό, είτε σε ατομικό επίπεδο, εν σχέσει με την ποιότητα και ποσότητα του εντεύθεν επηρεαζομένου υδατίνου οικοσυστήματος.

Κ.Λ.Π

# ΕΠΙΜΕΤΡΟ

- Η γυναίκα του Καίσαρα πρέπει να ΕΊΝΑΙ και να ΦΑΙΝΕΤΑΙ τίμια!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!
- ΕΊΝΑΙ ΤΙΜΙΑ.....όταν εξασφαλιστεί, η κατ' ουσία εκπόνηση αξιόπιστων, ολοκληρωμένων και πρόσφορων ΜΠΕ
- ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΤΙΜΙΑ .....όταν η ΜΠΕ, είναι τυπικά δομημένη, κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να περιορίζει τον κίνδυνο ακύρωσης από το ΣτΕ , της πράξης ΕΠΟ, που βασίζεται σε αυτή